

ASPECTE DIN ACTIVITATEA PARTIDULUI NAȚIONAL ȚĂRĂNESC ÎN JUDEȚUL SEVERIN (1944-1947)

Eusebiu Narai*

Cuvinte cheie: viață politică, opoziție, național-țărănesc, democrație.
Keywords: *Political life, 1944-1947; County of Severin.*

Național-țărăniștii din județ s-au regrupat destul de repede mizând pe popularitatea de care se bucura conducerea partidului în regiune și pe necesitatea, obiectivă de altfel, de a depăși disensiunile interne semnalate în organizația Severin în anii 1942-1944. Astfel, cu ocazia vizitei lui Sever Bocu, liderul incontestabil al național-țărăniștilor bănățeni, la Lugoj, în ziua de 10 septembrie 1944, a avut loc o consfătuire la care au participat fruntașii P.N.Ț. de pe tot cuprinsul județului Severin: industriașul Grigore Popescu, profesorul Grigore Ion (scriitor), canonicii Victor Deciu și Ion Ienea, dr. Alexandru Jucu și dr. Ion Stoian (avocați), dr. Aurel Peteanu (director școlar), dr. Victor Bârlea (profesor), Constantin Totir (subinspector școlar), dr. Ilea (medic-șef de spital) și Filaret Barbu (proprietar și compozitor). Tot acum, s-a constituit *Biroul provizoriu de conducere* al P. N. Ț. Severin: *președinte* – Sever Bocu; *vicepreședinți* – Grigore Popescu, Grigore Ion, dr. Victor Bârlea, Romulus Costescu și dr. Nicolae Ștefăniță (“reprezentând ținuturile Lugojului, Mehadii, Teregovei și Caransebeșului”); *secretar general* – Filaret Barbu; *secretari* – Constantin Totir și Ioan Iorga; *casier* – Eugen Ignat; *președintele organizației orașului Lugoj* – dr. Alexandru Jucu¹.

Câteva zile mai târziu, la 24 septembrie 1944, la Caransebeș s-a desfășurat o *întrunire* a organizației locale național-țărăniste, la care președintele organizației (dr. Nicolae Ștefăniță) a reiterat necesitatea colaborării în cadrul Blocului Național Democrat, “în jurul regelui Mihai I și a conducătorilor democrați, pentru a se asigura ordinea și stabilitatea în țară și a se elimina toate elementele care ar încerca să producă anarhie în aceste momente grele, de refacere istorică a neamului românesc”. Cu acest prilej, a fost ales *noul comitet de conducere* al organizației P. N. Ț. din

orașul Caransebeș: *președinte* – dr. N. Ștefăniță; *secretar* – prof. I. Stupariu; *secretar adjunct* – dr. N. Brânzei; *casier* – av. dr. I. Ponoran; *membri* – dr. D. Jurca, dr. V. Lazăr, ing. S. Șiclovan, S. Mageriu, căp. (r.) D. Șiclovan (conducătorul gărzilor cetățenești din localitate), Al. Zăvoianu și Em. Dumitrescu².

În ultima parte a anului 1944, național-țărăniștii din Severin s-au implicat și într-o serie de acțiuni sociale. De pildă, în luna decembrie organizația P. N. Ț. Lugoj a deschis 4 *liste de subscripție*, în vederea ajutorării soldaților români și sovietici aflați în spitalele din localitate³. De asemenea, organizația amintită mai sus a făcut *donatii* pentru cumpărarea de daruri de Crăciun – constând în suma de 221.700 lei (în numerar), la care se adăugau alimente, cărți poștale, țigarete, gazete și reviste – împărțite, ulterior, la cele 3 spitale militare din oraș și la un număr de 11 copii săraci care studiau la Școala Primară nr. 2, a pregătit *pomul de Crăciun* la Spitalul Județean, liceul Brediceanu și spitalul militar “Notre Dame”, beneficiind de sprijinul nemijlocit al autorităților locale, a Societății de Cruce Roșie și a responsabililor Apărării Patriotice⁴.

Bucurându-se de simpatia unor largi categorii sociale din județ (țărani, funcționari, intelectuali, cu precădere preoți și învățători), național-țărăniștii erau considerați, pe drept cuvânt, principalii inamici ai Frontului Național Democrat. Din acest motiv, comuniștii și aliații lor politici lansau o serie de acuzații la adresa național-țărăniștilor locali: Sever Bocu era considerat “fără legături și popularitate propriu-zisă în județ”, Grigore Popescu (fost secretar general la Ministerul Economiei Naționale în timpul regimului antonescian) era blamat pentru întreaga sa activitate, fiind catalogat drept “criminal de război”, Filaret Barbu (fondatorul bisăptămânalului *Drapelul* din Lugoj) – “răspunde

* Universitatea de Vest Timișoara, Facultatea de Litere, Teologie și Istorie, Bd. Vasile Pârvan, nr. 4, e-mail: eusebiunarai@yahoo.com
1. *Vestul*, Timișoara, anul XIV, nr. 3109, joi, 14 septembrie 1944, 2.

2. *Ibidem*, nr. 3114, marți, 26 septembrie 1944, 2.

3. *Drapelul*, Lugoj, anul I, seria I-a, nr. 14, joi, 14 decembrie 1944, 3.

4. *Ibidem*, nr. 18, duminică, 31 decembrie 1944, 4.

la ordinele și finanța personală a d-lui Grigore Popescu”, conducând “o gazetă național-țărănistă, alăturată politicii d-lui Maniu, deci șovină și reacționară”, etc.⁵.

Reorganizarea P. N. Ț. din județul Severin a continuat și în anul 1945, în contextul confruntărilor cu F. N. D. pe plan local și a atacurilor furibunde lansate de comuniști împotriva formațiunii politice amintite. Astfel, la 18 februarie 1945 a avut loc *ședința organizației P. N. Ț. Lugoj*, la care s-a analizat activitatea formațiunii politice în intervalul octombrie 1944 - ianuarie 1945. Cu acest prilej, conducerea organizației a redactat o *întâmpinare* adresată conducerii centrale, în vederea convocării congresului județean (programat pentru prima jumătate a lunii martie 1945 – *n.n.*) și pentru alegerea definitivă a comitetului județean, a delegației permanente, precum și a verificării tuturor comitetelor locale din județul Severin, fiind înștiințat și Sever Bocu, președintele P. N. Ț. din Banat și președinte ad-interim al organizației județene Severin⁶. De o importanță deosebită s-a bucurat, în egală măsură, *ședința plenară a organizației P. N. Ț. din județul Severin* (18 aprilie 1945), la care au fost desemnați *președintele* (dr. Victor Bârlea) și *vicepreședintele* (dr. Corneliu Antal) *Comitetului Provizoriu Județean* al partidului, restul Biroului rămânând neschimbat și a fost acceptată candidatura avocatului Romulus Costescu din Teregova la funcția de *președinte al Comunității de Avere din Caransebeș*, în condițiile în care sudul Banatului era considerat un fief al național-țărăniștilor⁷.

În pofida tuturor presiunilor la care erau supuși de către comuniști, la finele anului 1945 național-țărăniștii din județul Severin, în primul rând Barbu și Antal, erau considerați încă o forță politică redutabilă, cu o mare influență asupra țărănimii din zonă, care acuzau guvernul Groza de incapacitatea de a soluționa, cu prioritate, problemele economice ale acestei pătri sociale greu încercate⁸.

P. N. Ț. - Maniu Severin desfășura, încă din luna aprilie 1946, o masivă propagandă prin intermediul preoților și învățătorilor din mediul rural, majoritatea fiind înscriși la național-țărăniști, pregătindu-se pentru campania electorală care avea o miză foarte importantă: menținerea regimului

democratic sau trecerea la un regim dictatorial în adevăratul sens al cuvântului⁹.

Perioada aprilie-iunie 1946 a fost marcată de confruntări violente între simpatizanții partidului comunist și ai aliaților săi, pe de o parte, și adepții partidelor tradiționale, pe de altă parte. Iată și câteva exemple în acest sens, descrise în dările de seamă ale Legiunii de Jandarmi Severin trimise Inspectoratului de Jandarmi Timișoara:

1. “La data de 16 aprilie 1946 tinerii Victor Crăciunescu, Petru Ocoș și Dumitru Otescu din comuna Făget (județul Severin), toți membri ai Partidului Comunist Român, organizația Făget, în timp ce se înapoiau – cu un autoturism – din propagandă, între comunele Drăgășinești și Făget s-au tras din pădure 3 focuri de pistol asupra mașinii; s-au făcut urmăriri și cercetări, însă nu s-au putut identifica autorii; bănuiele sunt, însă, că această tentativă a fost comisă de elemente reacționare; se continuă, și în prezent, cu investigațiunile pentru descoperirea reacționarilor”.

2. “La data de 7 mai 1946, pe timpul nopții, de (câte) indivizi neidentificați s-au tras peste 20 cartușe pe fereastra locuinței lui Gavriluță Mărgărit din comuna Căpâlnaș (județul Severin), membru al partidului comunist; au fost cercetați toți cei bănuți și indicați de reclamant; încă nu s-a ajuns la nici un rezultat pozitiv; se continuă cu investigațiunile până la identificare”.

3. “La data de 2 iunie 1946, în comuna Balinț (județul Severin) a avut loc o întrunire politică a național-țărăniștilor, gruparea Maniu, și, în timp ce se țineau cuvântările, a sosit – de la Lugoj – un camion cu membri ai partidului comunist; o parte din acești membri au început să pună întrebări și să întrerupă pe conferențiar, motiv pentru care a luat naștere o busculadă între membrii ambelor partide; din cauza loviturilor primite în timpul busculadei, în aceeași zi, la orele 18-19, a încetat din viață – la Spitalul de Stat Lugoj – tânărul Gheorghe Franțescu, șeful plasei politice Lugoj din partidul comunist; cazul fiind cercetat de Legiune (de Jandarmi Severin – *n. n.*) s-au dresat acte contra avocaților Ioan Târziu și Alexandru Jucu, inginerului Vernichescu, tinerilor Ioan Tomescu, Daminescu, Lugojeanu și alții, toți din gruparea Maniu, cu care au fost depuși Parchetului Tribunalului Lugoj; în prezent, toți sunt puși în libertate și procesul este în curs de judecată”¹⁰.

În luna august 1946 au fost semnalate neînțelegeri în sânul organizațiilor locale ale B. P. D.-ului, colaborarea cu P. N. L.-Tătărescu dovedindu-se

5. Direcția Județeană Timiș a Arhivelor Naționale (în continuare DJTAN), fond *Comitetul Județean P.C.R. Severin*, d. 1a/1945, f. 22-23; vezi Vasile Rămneanu, Aspecte ale vieții economice și politice din județul Severin în perioada 1944-1946, în *Analele Banatului*, serie nouă, Timișoara, V, 1997, 432.

6. *Drapelul*, Lugoj, anul II, seria I-a, nr. 28, duminică, 18 februarie 1945, 3.

7. *Ibidem*, nr. 35-36, duminică, 6 mai 1945, 4.

8. DJTAN, fond *C.J. P.C.R. Severin*, d. 4/1945, f. 145.

9. Idem, fond *Legiunea de Jandarmi Severin*, d. 55/1946, f. 25.

10. Idem, fond *Inspectoratul de Jandarmi Timișoara*, d. 250/1946, f. 4.

– de multe ori – pur formală. Astfel, cu ocazia unei adunări desfășurate în comuna Făget pentru alegerea primarului (4 august 1946), post disputat de Traian Dragomir (P. N. L.-Tătărescu) și Nicolae Coman (P. C. R.), primul fiind susținut de români, iar al doilea de maghiari, s-a iscat o busculadă între cele două grupuri de susținători; cazul a fost înaintat Prefecturii județului Severin, urmând să ajungă în dezbateră Consiliului Politic Județean¹¹.

Județul Severin era considerat un fief important al P. N. Ț.-Maniu. Cu concursul nemijlocit al lui Emil Ghilezan, șeful organizației județene, P. N. Ț. Severin a fost reorganizat pe baze largi până în luna septembrie 1946. Dr. Ștefanigă, șeful organizației din Caransebeș, a început constituirea echipelor de șoc ale P. N. Ț. în întreg județul Severin și, în special, în zona Caransebeș; de altfel, el avea misiunea de a organiza echipele P. N. Ț. în comunele Buchin, Obreja, Glimboca și, în special, în centrul industrial de la Ferdinand, unde “există un curent dintre cele mai puternice pentru P. N. Ț. și pentru Titel Petrescu”¹².

În luna octombrie 1946 șvabii lugoieni omiși de pe listele electorale s-au înscris în P. N. Ț.-Maniu “cu toate că figurau la Frontul Plugarilor”, inclusiv președintele comisiei locale de reformă agrară, ceea ce reprezenta o grea lovitură pentru această formațiune politică¹³.

Tot acum, P. N. Ț.-Maniu a răspândit – în mai multe localități de pe raza județului Severin – manifeste cuprinzând fotografiile liderilor partidului (Iuliu Maniu și Ion Mihalache) și “*Cele 10 porunci ale cetățeanului român*”:

1. “Să verifice dacă este înscris în listele electorale și să-și scoată cartea de alegător”.

2. “Să conteste pe cei care sunt trecuți în aceste liste pe nedrept”.

3. “Să citească și să răspândească manifestele Partidului Național-Țărănesc, să propage ideile acestui partid”.

4. “Să nu uite că partidele din B. P. D. sunt slugile Partidului Comunist, și anume: Frontul Plugarilor, Partidul Social-Democrat (Lothar Rădăceanu), Partidul Național-Țărănesc (Anton Alexandrescu), Partidul Național Popular (fost Uniunea Patrioților)”.

5. “Femeile să-și apere – prin votul lor – familia, copiii și țara, urmând exemplul soților și părinților lor”.

6. “Să se organizeze pe sate, să meargă la vot împreună și să păzească urna până la comunicarea rezultatului”.

7. “Să nu se înpăimânte de amenințările agenților guvernului”.

8. “Să știe că Partidul Național-Țărănesc va aduce țării libertatea și dreptatea tuturor cetățenilor”.

9. “Să știe că toată țara este alături de Partidul Național-Țărănesc, de Iuliu Maniu și Ion Mihalache și că alegerile vor fi câștigate de acest partid”.

10. “Să voteze cu Partidul Național-Țărănesc”¹⁴.

Imediat după închiderea secțiilor de votare, o parte din membrii de marcă ai P. N. Ț.-Maniu din județul Severin au vizitat fiecare casă din mediul rural, făcând un recensământ al locuitorilor care nu au votat și nu au primit cărți de alegător. Tabelul întocmit în urma acestor vizite a fost prezentat ambasadei americane din București, cu scopul de a demonstra nevalabilitatea alegerilor din noiembrie 1946. Cei care s-au numărat printre promotorii acestei îndrăznețe acțiuni riscau să fie acuzați de “uneltire contra ordinii sociale”, în conformitate cu art. 327 din Codul Penal¹⁵.

De altfel, anul 1946 a fost marcat de numeroase demisii din P. N. Ț. Severin, unii fruntași ai organizației înscriindu-se în formațiunile politice din B. P. D.: Filaret Barbu (secretarul general al organizației județene), I. Milițescu (șeful organizației Orșova), învățătorul Ion Meilă (șeful sectorului Mehadia); dr. Ion Adam (medicul-șef al spitalului), dr. Lazăr (medic veterinar) și av.dr. Ion Ognanivici – toți membri ai organizației Caransebeș. Alți lideri locali ai partidului au aderat chiar la P. N. Ț.-Alexandrescu, precum: Ion Stângu și Ion Someșan – din Mehadia, av.dr. Petcovici și secretarul primăriei – din Orșova¹⁶. Putem aprecia că intențiile comuniștilor de a lichida influența național-țărăniștilor din zonă erau pe cale de a se realiza și datorită acestor “dezertări” ale unor fruntași P. N. Ț. din județul Severin.

La începutul anului 1947, cele mai puternice organizații național-țărăniști din județ erau situate în regiunile Teregova, Caransebeș și Orșova, datorită simțului foarte puternic al proprietății, de care dădeau dovadă locuitorii și a simpatiei declarate față de forțele politice tradiționale ale țării¹⁷.

Multiple aspecte ale activității P. N. Ț. - Maniu din județul Severin sunt descrise într-un *referat* al ședinței F. U. M. din 31 ianuarie 1947: “*din punct de vedere organizatoric se observă, în ultimul timp,*

14. *Ibidem*, f. 147.

15. Direcția Județeană Caraș-Severin a Arhivelor Naționale (în continuare DJCSAN), fond *Legiunea de Jandarmi Caraș*, d. 4/1947, f. 8.

16. DJTAN, fond *C.J. P.C.R. Severin*, d. 71/1946, f. 36.

17. *Idem*, fond *Legiunea de Jandarmi Severin (1920-1949)*, d. 31/1948, f. 118 v.

11. *Ibidem*, f. 40.

12. *Idem*, fond *Legiunea de Jandarmi Severin*, d. 55/1946, f. 127.

13. *Ibidem*, f. 143.

două tendințe în sânul P. N. Ț.-Maniu: o parte cer revizuirea cadrelor, specificând că este necesar de a elimina elementele compromise din trecut prin politica legionară sau profascistă, iar celălalt grup este de părere de a renunța la revizuirea cadrelor și de a căuta, și mai departe, mărirea cadrelor; în prezent P. N. Ț.-Maniu din Banat formează echipe speciale, pentru a le lansa în satele românești din Banat cu următoarele scopuri:

a recruta noi membri în P. N. Ț.-Maniu din cadrele țărănimii.

a îndemna pe țărani care fac parte din Frontul Plugarilor să se înscrie în P. N. Ț., care va ajuta pe țărani agricultori din fondurile americane, prin "Young Men Christian Association", cu bani și premii.

a recruta țărani ca membri în Asociația Amicilor Statelor Unite, cu promisiunea că vor avea posibilitatea să se ducă în Statele Unite;

din punct de vedere propagandistic se duce un îndemn de propagandă de la om la om, dăunătoare guvernului, și în care se atacă – în special – P. C. R., în spatele căruia pun toate greutățile din prezent ... ducerea acestei propagande se face de la om la om, și în fabrici, prin agenții și oamenii lor de încredere ... în ultimul timp, din informații verificate, circulă două manifeste ale P. N. Ț.-ului Maniu, în puține exemplare – unul este un discurs al lui Maniu în care se atacă guvernul pe linia economică, iar al doilea manifest este un atac adresat în contra Anei Pauker, pe linia naționalist-șovină..."¹⁸.

Din păcate, deținem foarte puține informații despre structura organizatorică a național-țărăniștilor din județul Severin în prima jumătate a anului 1947. De pildă, la începutul lunii iunie 1947 pe raza Sectorului de Jandarmi Lugoj erau consemnați 563 *membri* de partid și 289 de *simpatizanți* (187 plugari, 100 muncitori, 1 liber-profesionist și 1 funcționar public)¹⁹.

Anul 1947 a fost marcat, în egală măsură, de intensificarea presiunilor exercitate asupra național-țărăniștilor din zonă, pe linie administrativă. Supravegherea național-țărăniștilor din județ a fost reglementată, în mod oficial, prin două *ordine circulare* (nr. 996/7 iunie 1947 și 1204/19 iunie 1947) emise de către Legiunea de Jandarmi Severin, fiind vizați, în primul rând, membrii P.N.Ț. din comuna Glimboca, acuzați că ar fi încercat să-i elibereze – prin orice mijloace – pe colegii lor de partid arestați, av. Nicolae Ștefăniță din Caransebeș, bănuț că ar fi organizat o grupare

de șoc în același scop, fruntașii țărăniști din Valea Bistrei, refugiați – conform surselor polițienești – la casele de vânătoare și în stațiunile climaterice din zona Armenișului, Muntele Mic, etc.²⁰. La mijlocul anului 1947, șefii organizațiilor național-țărăniște din 14 localități ale județului (Hodoș, Boldur, Leucușești, Cutina, Jupalnic, Topleț, Teregova, etc.) se aflau sub supravegherea directă a Legiunii de Jandarmi Severin²¹. În luna august 1947, atenția organelor de ordine era îndreptată spre alți fruntași național-țărăniști: Ion Avram (Sacul), Traian Zboroștean și Ion Albu (Căvăran), Ion Mustață (Nădrag)²².

La începutul lunii august 1947, Legiunea de Jandarmi Severin a consemnat dispariția de la domiciliu a 19 persoane în majoritate membri și simpatizanți ai P. N. Ț. Maniu din localitățile Lugoj, Răchita, Vălișoara, Pecinișca, Teregova și Făget. Se bănuia că aceștia ar organiza grupuri înarmate în munți, care să acționeze împotriva guvernului și ai reprezentanților săi în teritoriu²³.

De asemenea, în cursul lunii august 1947, organele jandarmeriei au procedat la percheziții domiciliare la locuințele membrilor național-țărăniști de pe cuprinsul județului: în comuna Scăiuș – la reședințele șefului organizației locale și a candidatului pentru postul de deputat; în comuna Oloșag – la casa președintelui organizației locale²⁴; în comunele Ferdinand, Ohaba Bistra și Cireșa – la locuințele foștilor activiști P.N.Ț.-Maniu. Printre materialele "compromițătoare" descoperite cu această ocazie, figurau un manifest antiguvernamental utilizat în timpul alegerilor din 1946 și o armă de vânătoare de tip Lancaster, pentru care exista permis de folosire²⁵.

După dizolvarea P. N. Ț.-Maniu, în baza Jurnalului Consiliului de Miniștri, un fenomen frecvent întâlnit pe raza județului Severin a fost înscrierea multor foști membrii național-țărăniști în partidele componente ale coaliției guvernamentale (cu precădere, P. C. R. și P. S. D.). De pildă, în luna septembrie 1947 a fost consemnată intrarea – în rândurile organizației P. C. R. din comuna Cireșa – a 4 foști activiști național-țărăniști, până la finele anului 1947 fenomenul amintit luând amploare. Motivațiile acestei atitudini erau, în opinia noastră, următoarele: menținerea serviciului și a bunurilor

18. Idem, fond *Frontul Unic Muncitoresc – Comitetul Județean Severin*, d. 3/1947, f. 12-13.

19. Idem, fond *Legiunea de Jandarmi Severin (1920-1949)*, d. 24/1947-1948, f. 6.

20. *Ibidem*, f. 36, 46.

21. *Ibidem*, d. 18/1948-1949, f. nenumărată.

22. DJCSAN, fond *Legiunea de Jandarmi Severin*, d. 211/1946-1948, f. 114.

23. DJTAN, fond *Legiunea de Jandarmi Severin (1920-1949)*, d. 24/1947-1948, f. 84.

24. *Ibidem*, f. 70.

25. DJCSAN, fond *Legiunea de Jandarmi Severin*, d. 67/1947-1948, f. 40.

personale, teama de persecuții (domiciliu forțat, închisoare), neîncrederea în eficiența unei acțiuni înarmate organizate în munții din jur și chiar o doză de oportunism politic²⁶. Nu este mai puțin adevărat, însă, faptul că fruntașii partidului din județ fuseseră arestați deja sau preferaseră să-și părăsească domiciliul și să se refugieze în munți, așteptând o clarificare a situației interne și o intervenție a marilor puteri occidentale pentru restabilirea regimului democratic în România. Simpatia față de P. N. Ț. Maniu era destul de evidentă chiar și în timpul campaniei electorale din martie 1948: țărani din comunele Ohaba-Forgaci, Jabăr, Boldur, Hodoș, Herindești și Satu Mic erau considerați cei mai înfocați maniști, declarând că “vor da votul alb” partidelor din coaliția guvernamentală²⁷; în noaptea de 24/25 martie au fost descoperite afișe ale opoziției, în primul rând național-țărăniște, în comuna Lugoje²⁸; 2 simpatizanți ai opoziției, cu precădere ai P. N. Ț.-Maniu, din comuna Cutina și 2 din comuna Tomești, acuzați că au rupt manifestele guvernamentale, au ajuns în custodia Serviciului de Siguranță Lugoj la data de 26 martie²⁹; au fost descoperite manifeste și scrisori ale opoziției, în special ale P. N. Ț.-Maniu, în comuna Armeniș, multe dintre acestea fiind arse de către șeful postului de jandarmi și echipa propagandistică a F. D. P.-ului ș.a.m.d.³⁰.

Dându-și seama că lupta politică este pierdută, mai ales după anunțarea rezultatelor oficiale ale alegerilor și adoptarea altor măsuri menite să consolideze noul regim (adoptarea Constituției, naționalizările, etc.), mulți dintre simpatizanții național-țărăniști din județul Severin au preferat să se retragă în munți și să lupte, cu arma în mână, împotriva guvernului și ai reprezentanților săi în teritoriu.

Național-țărăniștii din județ s-au regrupat destul de repede, mizând pe popularitatea de care se bucura conducerea partidului în regiune și pe necesitatea, obiectivă de altfel, de a depăși disensiunile interne semnalate în organizația Severin în anii 1942-1944. În ultima parte a anului 1944, național-țărăniștii din Severin s-au implicat și într-o serie de acțiuni sociale. Bucurându-se de simpatia unor largi categorii sociale din județ (țărani, funcționari, intelectuali, cu precădere preoți și învățători), național-țărăniștii erau considerați, pe drept cuvânt, principalii inamici ai Frontului Național Democratic.

Reorganizarea P. N. Ț. din județul Severin a continuat și în anul 1945, în contextul confruntărilor cu F. N. D. pe plan local și a atacurilor furibunde lansate de comuniști împotriva formațiunii politice amintite. În pofida tuturor presiunilor la care erau supuși de către comuniști, la finele anului 1945 național-țărăniștii din județul Severin, în primul rând Barbu și Antal, erau considerați încă o forță politică redutabilă, cu o mare influență asupra țăranimii din zonă, care acuzau guvernul Groza de incapacitatea de a soluționa, cu prioritate, problemele economice ale acestei păături sociale greu încercate.

P. N. Ț. - Maniu Severin desfășura, încă din luna aprilie 1946, o masivă propagandă prin intermediul preoților și învățătorilor din mediul rural, majoritatea fiind înscrși la național-țărăniști, pregătindu-se pentru campania electorală care avea o miză foarte importantă: menținerea regimului democratic sau trecerea la un regim dictatorial în adevăratul sens al cuvântului. Județul Severin era considerat un fief important al P. N. Ț. - Maniu. Cu concursul nemijlocit al lui Emil Ghilezan, șeful organizației județene, P. N. Ț. Severin a fost reorganizat pe baze largi până în luna septembrie 1946. De altfel, anul 1946 a fost marcat de numeroase demisii din P. N. Ț. Severin, unii fruntași ai organizației înscriindu-se în formațiunile politice din B. P. D. Putem aprecia că intențiile comuniștilor de a lichida influența național-țărăniștilor din zonă erau pe cale de a se realiza și datorită acestor “dezertări” ale unor fruntași P. N. Ț. din județul Severin.

La începutul anului 1947, cele mai puternice organizații național-țărăniște din județ erau situate în regiunile Teregova, Caransebeș și Orșova, datorită simțului foarte puternic al proprietății de care dădeau dovadă locuitorii și a simpatiei declarate față de forțele politice tradiționale ale țării. Anul 1947 a fost marcat, în egală măsură, de intensificarea presiunilor exercitate asupra național-țărăniștilor din zonă, pe linie administrativă: supravegherea național-țărăniștilor din județ, percheziții domiciliare la locuințele membrilor fostului partid din județ, etc. După dizolvarea P. N. Ț.-Maniu, în baza Jurnalului Consiliului de Miniștri, un fenomen frecvent întâlnit pe raza județului Severin a fost înscrierea multor foști național-țărăniști în partidele componente ale coaliției guvernamentale (cu precădere, P. C. R. și P. S. D.). Nu este mai puțin adevărat, însă, faptul că fruntașii partidului din județ fuseseră arestați deja sau preferaseră să-și părăsească domiciliul și să se refugieze în munți, așteptând o clarificare a situației interne și o intervenție a marilor puteri occidentale pentru restabilirea regimului democratic în România.

26. *Ibidem*, f. 49.

27. DJTAN, fond *Legiunea de Jandarmi Severin (1920-1949)*, d. 38/1948, f. 48.

28. *Ibidem*, f. 67.

29. *Ibidem*, f. 74.

30. *Ibidem*, f. 82.

Simpatia față de P. N. Ț. Maniu era destul de evidentă chiar și în timpul campaniei electorale din martie 1948. Dându-și seama că lupta politică este pierdută, mai ales după anunțarea rezultatelor oficiale ale alegerilor și adoptarea altor măsuri menite să consolideze noul regim (adoptarea *Constituției*, naționalizările, etc.), mulți dintre simpatizanții național-țărăniști din județul Severin au preferat să se retragă în munți și să lupte, cu arma în mână, împotriva guvernului și ai reprezentanților săi în teritoriu.

ASPECTS OF THE P. N.Ț` S ACTIVITY IN THE COUNTY OF SEVERIN (1944-1947)

(Abstract)

The National-Peasants from the district have regrouped quickly enough, taking into account their popularity. At the end of 1944, they became involved in some social actions, they attracted the peasants, intellectuals, priests and teachers; this party was considered the main enemy of the FND.

PNȚ-Maniu from Severin started a vast propaganda campaign in April 1946, helped by priests and teachers from the rural environment, and their only purpose was to maintain the democratic system. After all these efforts, PN_ was restructured by Emil Ghilezan in September 1946. This year was dominated by numerous resignations and the number of party members decreased.

At the beginning of 1947, the most powerful organisations of National-Peasants from the district were located in Teregova, Caransebe_ and Or_ova, because of their sense of property and their sympathy for traditional political forces. This year was characterised by the intensification of pressures on National-Peasants from the area.